

Torontu (1960, 1965, 1967, 1970, 1973, 1989, 1991, 1992) i New Yorku (1969, 1971, 1973). Član je Royal Canadian Academy of Arts. Ž. Sa.

FILIPOVIĆ, Dragutin, kipar (Glina, 21. X. 1912 — Zagreb, 16. IV. 1943). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1934. Radio je u ateljeu A. Augustinčića na izvedbi njegovih spomenika. Bavio se portretom, aktom i figuralnom kompozicijom (*Radnik na odmoru*, 1939; *Ženski torzo*, 1940). Radovi su mu izlagani na skupnim izložbama u Zagrebu (1941, 1942), Zadru (1954) i Vukovaru (1965).

FILIPOVIĆ, Franjo, naivni slikar (Hlebine, 2. X. 1930). Zemljoradnik. Slika od 1945, izlaže od 1946. Tehnikom i tematikom tipičan predstavnik »hlebinske škole«. Na njegov razvoj presudno utječe I. Generalić. Samostalno izlaže u Beogradu i Zemunu (1959), Zagrebu (1966) i Münchenu (1967). Sudjelovao na izložbama u Londonu, Edinburghu, Petrogradu, Moskvi, Beču, Budimpešti, Zürichu, Hamburgu, Bratislavi, Amsterdamu.

LIT.: Naivni umetnici Jugoslavije (katalog), Beograd 1957. — Profili (katalog), Zagreb 1967. VI. Mć.

FILIPOVIĆ, Ines, arhitektica (Zagreb, 2. III. 1936). Studij arhitekture završila u Zagrebu (1959). Suradnica u Majstorskoj radionici D. Iblera i D. Galića (1966—67). Radi u arhit. biroima »Ostrogović« i »Osnova«, a od 1977. na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu. U suradnji s N. Filipovićem radi projekte za adaptaciju hotela »Dubrovnik« (1972), stambenu zgradu u Zamenhofovoj ul. (1976), hotel »Dubrovnik II« (1982, nagrada »V. Kovačić«), te za poslovnu zgradu INA-Naftaplina u Šubićevoj ul. (1982), sve u Zagrebu. Bavi se uređenjem interijera od kojih se ističu diskoteka »Šekspir« u Splitu (1986), kavana »Argentina« (1988, nagrada »V. Nazor«) i »Velvet« (1991) te optika »Vista« (1993) u Zagrebu. Sudjeluje na natječajima za hotel »Gradski podrum« (1967, I. nagrada, s B. Kinclom i N. Filipovićem) te za isusovačku crkvu na Jordanovcu (1982, s N. Filipovićem).

LIT.: N. Polak, Ines i Nikola Filipović, ČIP, 1982, 3—4. — D. M. Vlahović, Fenomen jedne envelope, ibid., 1982, 3—4. — R. Ivančević, Od slijepe ulice maštovit vidik, ibid., 1982, 11. — T. Premrl, Pročelja kao slika i izraz nutrine, ibid., 1983, 5. — Arhitektura u Hrvatskoj 1945—1985, Arhitektura, 1986, 196—199. — S. Križić-Roban, Argentina, ČIP, 1988, 9. J. M. M.

FILIPOVIĆ, Nikola, arhitekt (Zagreb, 13. III. 1934). Diplomirao je na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu (1959) na kojemu djeluje kao profesor. Suradivao u Majstorskoj radionici D. Iblera i D. Galića (1966—67). S I. Filipović radi niz interijera i adaptacija (hotel »Dubrovnik«, 1972; kavane »Match Ball«, 1972. i »Charlie«, 1972; restoran »LR«, 1979) te projekte (stambena zgrada u Zamenhofovoj ul., 1976; hotel »Dubrovnik II«, 1982, nagrada »V. Kovačić«; poslovna zgrada INA-Naftaplina u Šubićevoj ul., 1982, sve u Zagrebu). Sudjelovao je na natječajima za hotel »Gradski podrum« (1967, I. nagrada, s I. Filipović i B. Kinclom) te za isusovačku crkvu na Jordanovcu (1982, s I. Filipović).

LIT.: N. Polak, Ines i Nikola Filipović, ČIP, 1982, 3—4. — D. M. Vlahović, Fenomen jedne envelope, ibid., 1982, 3—4. — R. Ivančević, Od slijepe ulice maštovit vidik, ibid., 1982, 11. — T. Premrl, Pročelje kao slika i izraz nutrine, ibid., 1983, 5. — Arhitektura u Hrvatskoj 1945—1985, Arhitektura, 1986, 196—199. T. Pl.

FILIPOVIĆ, Martin, graditelj u Zadru (XV/XVI. st.). Sklopio ugovor (13. III. 1508) s benediktinkama u Zadru za produženje i pregradnju crkve Sv. Marije. Sagradio je novu fasadu, južni i dio sjev. zida. Posao su završili, nakon 1535, kamenari D. Rudičić i I. Vitačić.

LIT.: I. Petricoli, Renesansna pregradnja crkve sv. Marije u Zadru, Zadarska revija, 1967, 2—3.

FILIPOVIĆ, Zoran, fotograf (Brčko, Bosna i Hercegovina, 27. IV. 1959). Studirao arhitekturu na Sveučilištu u Zagrebu. Raznolikim kutovima snimanja, kontrastima svjetla i sjene postiže dramatičnost. Objavljuje knjige za koje sam piše tekstove (*Međugorje*, Zagreb 1988, *Dnevnik smrti*, Zagreb 1992, *Sezona pakla*, Zagreb 1994). Samostalno izlagao u Zagrebu (1983, 1992, 1994), Rimu (1992), Stockholmu (1993), Kopenhagenu (1993), Valenciji (1994).

LIT.: A. Farnworth, Sarajevo: When War hits home, Photo District News (New York), 1 1994. K. Ma.

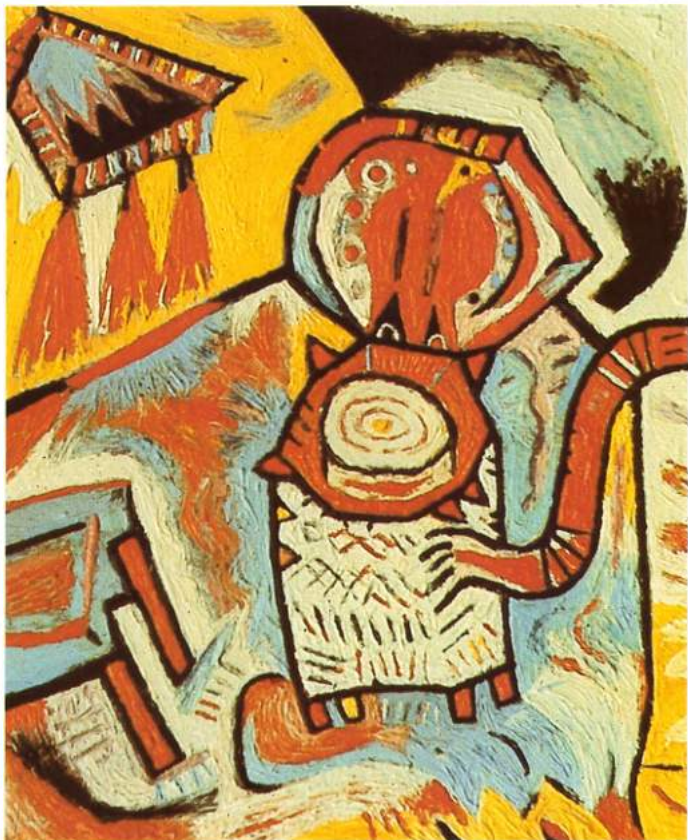
FIO, Zvezdana, slikarica (Zagreb, 28. VII. 1954). Diplomirala na Akademiji u Zagrebu 1978 (R. Goldoni). Predstavница tzv. transavangarde u suvremenome hrv. slikarstvu. Linearnim načinom gradi kompozicije u kojima se predmeti i prostor ritmički raščlanjuju u slobodne i intenzivno obojene znakove (*Crveni atelje*, 1981; *Peć*, 1981; *Autoportret među stablima*, 1982).

I. i N. FILIPOVIĆ, hotel *Dubrovnik II*. u Zagrebu

Z. FILIPOVIĆ, *Vinkovci* 1991.

Z. FIO, Peč

Samostalno izlagala u Zagrebu (1980, 1983, 1984), Kopru (1982), Dubrovniku (1984), Münchenu (1991); 1986. izlagala na bijenalu u Veneciji.

LIT.: Z. Maković, *Zvezdana Fio* (katalog), Koper 1982. — D. Matičević, *Prema novoj slici* (katalog), Split 1982. — G. Kala, *Mythos aus Jugoslawien, Die Furche* (Wien), 29. II. 1984. Ž. Sa.

FIOLIĆ, Boris, arhitekt (Zagreb, 30. VII. 1959). Diplomirao na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu 1984. Među njegova važnija izvedena djela ubrajaju se stambene zgrade Zelengaj – Kraljevac u Zagrebu (1990, sa Z. Boševskim) te »INA info-centar« u Zagrebu (1992, sa Z. Boševskim i M. Tadej). Zajedno sa Z. Boševskim sudjeluje na natječajima »Ljubljana 2019« (1985) hotel »Intercontinental« u Ljubljani (1989). Izlagao u Bologni i Beču.

LIT.: F. Vukić, *L'Architettura di fine secolo a Zagabria* (katalog), Bologna, 1991. — Raumgedanken (katalog), Beč 1992. F. Vu.

FISCHER, Ignjat, arhitekt (Zagreb, 18. VI. 1870 — 19. I. 1948). Arhitekturu studirao u Beču i Pragu. Vodio je u Zagrebu veliki projektni atelje u okviru kojega je projektirao četrdesetak stambenih i poslovnih zgrada tvorničkih pogona. U svojim je ranim projektima izraziti predstavnik secesijske arhitekture i do 1914. ostvaruje nekoliko vrhunskih djela toga stila u Zagrebu: ugaona palača Rado na Strossmayerovu trgu 7 (1897), sanatorij u Klaićevoj ul. 18 (1908), zgrade dekanata i instituta za patologiju Medicinskoga fakulteta na Šalati (1911–12). U razdoblju između dva svj. r. projektira velik broj građevina u rasponu od neohistoricizma do umjerenoga modernizma u kojemu demonstrira veliku vještinu u svladavanju arhitektonskoga zadatka i sposobnost da se prilagodi zahtjevima doba. Najuspjelije su mu zgrada Šumarske industrije na Mažuranićevu trgu 5 (oko 1920), palača Gradske štedionice na Trgu bana Josipa Jelačića 10 (1922–25, proširenje 1931), poslovno-stambena kuća Arko na Dolcu 9 (1928), zgrade u Kurelčevoj ul. 3 (1928), Preradovićevoj ul. 5 (1925) i Jurišićevoj ul. 30 (1929) — sve u Zagrebu.

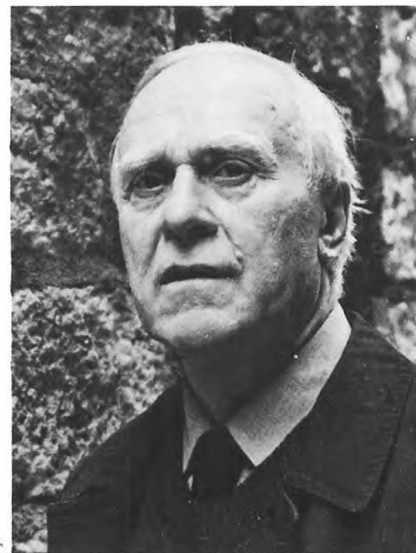
LIT.: V. Potočnjak, *Arhitektura u Hrvatskoj 1888–1938*, Građevinski vjesnik, 1939, 4–5. — S. Planić, *Pedestet godina arhitekture u Hrvatskoj*, Književnik, 1939, 2. — T. Stahuljak, *Arhitektura u XX. stoljeću u Hrvatskoj*, zbornik: Naša domovina, II, Zagreb 1943, str. 713–714. T. Pl.

FISCHER VON ERLACH, Johann Bernhard, austr. arhitekt (Graz, 20. VII. 1656 — Beč, 5. IV. 1723). Svojim brojnim građevinama u Beču i drugim srednjoeur. gradovima spojio je stilske elemente tal., sjevernonjem. i franc. baroka. Za nas je značajan kao povjesničar graditeljstva, jer je u svojoj studiji o staroj arhitekturi objelodanio 1721. prvu idejnu rekonstrukciju Dioklecijanove palače u Splitu, koju je izradio s mnogo mašte.

BIBL.: *Entwurf einer historischen Architektur*, Wien 1721. — D. Kečkemet, *Crteži i grafike Dioklecijanove palače Fischera von Erlacha*, Peristil, 1987. T. Mar.

FISKOVIĆ, Cvito, povjesničar umjetnosti i konzervator (Orebić, 24. XII. 1908). Diplomirao na zagrebačkome Filozofskome fakultetu, gdje je i doktorirao 1938. tezom o korčulanskoj katedrali. God. 1936–42. kustos u Arheološkome muzeju u Splitu, 1945–77. ravnatelj Konzervatorskoga zavoda za Dalmaciju. God. 1950–70. vodi Historijski institut JAZU u Dubrovniku. Član JAZU od 1948. Pokrenuo je i uređivao časopise *Prilozi za povijest umjetnosti u Dalmaciji* (1946) i *Anali Historijskog instituta JAZU u Dubrovniku* (1952). Višegodišnji je urednik časopisa »Mogućnosti« i »Čakavska rič« u Splitu i znanstvenih izdanja Splitskoga književnoga kruga. Dugogodišnji rad na čuvanju i restauraciji spomenika spojio je s intenzivnim proučavanjem kulturne baštine Dalmacije razvivši interdisciplinarni pristup raznim stečevinama prošlosti istočnojadranske obale. U svojim je istraživanjima obuhvatio urbanističke i arhitektonske spomenike, djela kiparstva, slikarstva i umjetničkoga obrta od antike do najnovijega doba. Dao je velik doprinos poznavanju i monografskoj obradi najvećih hrv. umjetnika (Radovana, Jurja Dalmatinca, Blaža Jurjeva, I. Duknovića), ali i stranaca koji su djelovali u Dalmaciji tijekom stoljeća. Obradio je važne pojedinačne arhit. spomenike (korčulansku, kotorsku i hvarsku katedralu, dubrovačke ljetnikovce), započeo iskapanja u Dioklecijanovoj palači te vodio rekonstrukciju srednjovj. crkava, napisao je pregled kulturnih spomenika u Kotoru, Stonu, Makarskoj, Segetu, na Lastovu i Visu, bavio se kulturnim vezama Dalmacije i drugih krajeva. Osobito su važna njegova arhivska istraživanja kojima je u hrvatsku povijest umjetnosti unio bezbroj majstora domaćega podrijetla a mnogim umjetničkim djelima pronašao autora. U sinteznim pregledima pojedinih razdoblja i sredina ocrtao je obrise likovnoga života i stvaralaštva s naglaskom na regionalnim vrednotama u kontekstu općega razvoja na Sredozemlju i Europi. Poznavanje kulturne prošlosti Dalmacije proširio je i radovima iz povijesti književnosti, kazališta, glazbe, pomorstva i zdravstva, a ogledao se i kao prozni pisac te likovni kritičar suvremena izraza.

BIBL.: *Najstariji grbovi grada Splita*, VjHAD, 1936, 17; *Doprinos upoznavanju kliške tvrđave*, Sarajevo 1939; *Korčulanska katedrala*, Zagreb 1939; *Drvena skulptura gotičkog stila u Splitu*, VjHAD, 1940, 51; *Opis trogirске katedrale iz XVIII. stoljeća*, Split 1940; *Tri ljetnikovca hrvatskih pjesnika*, Zagreb 1940; *Trifun Bokanić*, Split 1940; *Gotička drvena plastika u Trogiru*, Rad JAZU, 1942, 275; *Naši graditelji i kipari XV. i XVI. stoljeća u Dubrovniku*, Zagreb 1947; *Albanski umjetnik Andrija Aleš u Splitu i Rabu*, Split 1948; *Dubrovački zlatari od XIII. do XVII. stoljeća*, SHP, 1949, 1; *Istraživanja u srednjovjekovnoj crkvi sv. Nikole u Splitu*, HZ, 1949, 1–4; *Prilog proučavanju i zaštiti Dioklecijanove palače u Splitu*, Rad JAZU, 1950, 279; *Umjetnički obrt XV–XVI. stoljeća u Splitu*, Marulićev zbornik, Zagreb 1950; *Dubrovački sitnoslikari*, *Prilozi — Dalmacija*, 1950; *Lazanićevi kipovi u Dubrovniku*, *ibid.*; *Utjecaj Dioklecijanova mauzoleja na kasnije graditeljstvo*, VjHAD, 1952, 53; *Romaničke kuće u Splitu i Trogiru*, SHP, 1952, 2; *Bilješke o paškim spomenicima*, *Ljetopis JAZU*, 1953, 57; *O umjetničkim spomenicima grada Kotora*, *Spomenik Srpske akademije nauka*, 1953, 103; *Izgled splitskog Narodnog trga u prošlosti*, Peristil, 1954, 1; *Prvi poznati dubrovački graditelji*, Dubrovnik 1955; *Ignacije Macanović i njegov krug*, *Prilozi — Dalmacija*, 1955; *Zadarska renesansna crkva sv. Marije*, *ibid.*, 1956; *Maravićeve arkadne niše u Dubrovniku*, *ibid.*; *Bogorodica s djetetom Nikole Firentinca u Orebićima*, Peristil, 1957, 2; *Novi nalazi u splitskoj katedrali*, Bulletin JAZU, 1958, 2; *Aleš, Firentinac i Duknović u Trogiru*, *ibid.*, 1959, 1; *Zadarski sredovječni majstori*, Split 1959; *Tri šibenska reljefa Nikole Firentinca*, Peristil, 1960, 3; *Pri završetku razgovora o dubrovačkoj Divini*,

CVITO FISKOVIĆ